

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**D. Lavrentii Heisteri Profess. Pvbl. Helmstadiensis
Academ. Caesar. Regiae Lodin. Ac Berolin. Collegae
Compendivm Anatomicvm Totam Rem Anatomicam
Brevissime Complectens**

Cvm Figvris Aeneis

Heister, Lorenz

Norimbergae, MDCCXXXII.

VD18 90513142

De Capite, Trvnci Qvarta Parte.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9909

DE CAPITE,
TRVNCI QVARTA PARTE.

256. CAPVT, quarta trunci pars, est omne id, quod supremæ colli vertebræ insistit. In hoc notanda

Figura: rotundo- oblonga, quodammodo ovata, eminens antè & posterius, ad latera vero complanata: sic tamen, ut anterior pars, præfertim circa frontem, minus lata, quam posterior. Figura huic contraria, vel ab hac recedens, deformitatem, atque sæpe iudicii læsionem, & infert & indicat.

Magnitudo: proportionata sit corpori: magna enim vel parva nimis, vitium non solum formæ, sed & iudicii plerumque producit. Præstat tamen caput paullo maius, capite nimis parvo: quippe in quo plerumque etiam parum iudicii.

Situs: in suprema corporis parte, ob utiliorem organorum sensuum, quæ in eo continentur, & animæ quasi satellites sunt, in loco altiori positionem.

Divisio superficiei, in partem

non capillatam, quæ facies dicitur, organa sensuum, ut visus, olfactus, gustus, auditus &c. continens; &

capillatam: cuius pars anterior, *sinciput*; posterior, *occiput*; suprema, *bregma* & *vertex*; laterales vero partes, *tempora* audiunt.

Partes constituentes: quæ sunt vel continent, vel contentæ.

266. CONTINENTES PARTIS CAPILLATAE sunt vel

[Communes, ut in aliis partibus: nimirum

[Cuticula, sive epidermis;

[Cutis, quæ hic crassissima & durissima;

[Pinguedo: circa cranium pauca; in genis, copiosa.

[Propria,

[PILI: de quibus N. 199. actum est.

MUSCULI CRANII, quatuor: valde tenues, duo in fronte, *Frontales*; & duo plerumque in occipite, *Occipitales* dicti: qui suis tendinibus superne cranium, tanquam *galea*, cingunt. vid. Myologia.

PERICRANIVM, est membrana cranium proxime investiens: tenuis quidem, at satis valida.

[Cohæret cum cranio, musculis vicinis & dura matre; præsertim circa futuras.

[Dividi potest in duas lamellas; hinc a quibusdam in *pericranium* & *periostium*, sed præter necessitatem aut utilitatem, distinguitur.

[Vasa sanguifera habet copiosissima, cum reliquo capite communia;

[Nervos vero e vertebrae colli, & pari VII cerebri.

[Vsus eius est, 1. sustentare vasa pro cranii nutritione; 2. pro sensu cranio conciliando: quod, utpote os, sine hac membrana, non sentit.

[CRANIVM, pro cerebri defensione, mere osseum, ex octo robustis constans ossibus, ope futurarum iunctis: de quibus iam in Osteologia. Hic vero solum notandum, quod, ad interiora lustranda, superior, dimidia circiter pars, ferra transverse sive *horizontaliter* dividenda, & deinde caute auferenda: qua ablata, rubentia puncta, quæ vascula rupta, demonstrant, quomodo subiectæ duræ matri, a qua intus nutritur, per vascula adhæserit.

[CONTINENTIAE PARTES, sunt *Cerebrum*, &c. 267. Cir,

*Nullus habet
nec totum
periostium.*

267. Circa CEREBRUM, animæ sedem primariam, primum MEMBRANAE, tres notandæ, *meninges* & *matres* dictæ: quarum I. DVRA MATER, mox sub cranio sita, robusta, crassa & dividua membrana, ex fibris tendineis constans a): in qua *Punctula rubra*, s. vascula rupta, avulso cranio secto, apparent.

Figura & magnitudo cum cerebro fere & cranio conveniunt. *Connexio*: iungitur ubique cranio, superius tamen laxius; inferius, arctius: ita & cum subiectis partibus laxè cohæret. (butæ. b)

Arteria, a carotidibus & vertebralibus, ut ramusculi distribuitur. *Vene*, duplicis generis: quædam ut alibi in corpore, arteriisque sociæ; quædam vero peculiæ, triangularis figuræ, robustæ, & SINVS vocantur. In his notanda

Numerus: quidam multos statuunt c); alii tantum quatuor præcipuos numerant: ut primo *Sagittalem* vel *Longitudinalem*, qui a fronte & crista galli ad occiput, per medium cerebri excurrent, desinit in duos *Laterales*, (48*) figuram *circumflexi* Græcorum repræsentantes, utrinque in *venæ iugularis sinum* sive diverticulum se exonerantes: qui cerebro exempto demum videri possunt. Denique *Quartus*, a regione glandulæ pinealis provenit, d) & inseritur fere, ubi illi tres concurrunt: quem locum *Torcular Herophili* appellant. e) *Minores*, infra cerebrum adhuc varii, de quibus infra N. 274.

Venarum cerebri singularis in hos sinus insertio.

Glandula conglobatæ *Pacchioni* exiguæ in parte superiori. f)

Chorda Willisii transversæ in sinibus, nimiam sinuum extensionem impediens.

Usus: sanguinem peculiari artificio e cerebro revehere.

Nervi, a quinto & septimo pari cerebri, pro sensu. *Nervi nulli*

Vasa lymphatica, nondum certe demonstrata.

Processus: 1. *falciformis*, inter duo cerebri hemisphæria; 2. inter cerebrum & cerebellum; 3. inter cerebelli divisionem; magni usus. *Pentorium* *falsus inferior*

Motus: secundum *Baglivium* & *Pacchionum*, huic membranz proprius, muscularis; qui vero a pulsu arteriarum eius oriri videtur. g) *conet musculo*

Usus duræ matris: 1. loco periostii cranio intus inservire; 2. cerebrum defendere; 3. processibus suis cerebrum & cerebellum firmare *falsus fibræ* compressionemque præcavere; 4. ope sinuum calorem cerebro conciliare.

I 2

DE.

a) *Pacchion.* de dura matre. b) *Ruyseb.* Thes. V. Tab. II. f. 4. c) *Ortlob.* in *Oecon. animal.* fig. 1. & *Vieussen.* in *Neurogr.* d) *Ridley* *Anat. cerebr.* fig. IV. C. e) *ibid.* lit. g. & f. 5. lit. P. & *Vieuss* l. c. Tab. I. E. f) *tr. de gland. dur. matr.* & *Ruyseb.* Thes. anat. VII. Tab. I. f. 3. g) *Ridley* *Trans.* Angl. 1703.

DE ARACHNOIDEA

268. II. ARACHNOIDES, altera cerebri tunica, a *Varolio* primum descripta, *a*) valde tenuis, ob similitudinem telæ aranearum ita dicitur: in qua notanda:

Situs: sub dura matre, intra hanc & piam matrem.

Connexio: in superiori cerebri parte, cum pia matre adeo arcta, ut sine laceratione inde separari nequeat; in inferiori vero parte, præsertim circa cerebellum, medullam oblongatam & totam spinalem, tam laxa, ut ibidem sine sectione facile & abunde conspici queat; licet nonnulli adhuc hodie eam in dubium vocent, aut prorsus negent, aut solum, ut *Ridleyus* *b*) aliique, pro exteriori piæ matris lamella habeant.

Extensio: eadem ac duræ matris, nimirum per totum cerebrum & spinalem medullam; hanc vero tantum laxissime ambit: ut optime videri potest, si in aqua vel spiritu vini suspenditur.

Vasa sanguifera: nulla in ea, sicut in epidermide, certe observata sunt: quamvis a nonnullis delineentur. *c*)

Glandulæ inter hanc & duram matrem circa truncos vasorum a *Santorino* hic describuntur *d*), quæ liquidum, quod inter has membranas, secernere videntur.

Vsus: cerebri involucrum constituere. Quid vero tam tenuis membrana, in qua nulla vasa conspiciuntur, cerebro & medullæ spinali prodesse possit, haud adeo patet. At tamen, monente *Santorino* *e*), cum pia mater inter cerebri anfractus alte se demittat, hæc super eam sic protenditur, ut & subeuntia vasa firmet, & frequentissimos eorum flexuum sulcos colligat, & ne quid illuc intro forte descendat, quod cerebrum lædere possit, omnino prohibet.

269. III.

a) Morgagn. Epist. anat. 1. n. 91. *b*) Anatom. cerebri. *c*) ut *Bidloo* Anat. corp. hum. Tab. 8. fig. 5. *d*) Observat. Anatom. pag. 52, *e*) ibidem pag. 53.